

UIT D' OUDE DOOS

BRONNENBOEK

Onder de titel Bronnenboek verscheen begin 1953, in opdracht van de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een lijvig boekwerk gebaseerd op diverse sociale rapporten omtrent de verhoudingen van jeugd en maatschappij in ons land. Naast de grote steden werd ook een aantal plattelandsgemeenten behandeld, waar industrie was gevestigd, waaronder Ede.

Verwildering van de jeugd ook in de jaren '50 een probleem

Wij kwamen er niet al te best vanaf. Integendeel. Volgens de samenstellers mankeerde er nog wel het één en ander aan onze gemeente. Nemen we bijvoorbeeld het lager onderwijs in Ede: “Het peil op de scholen is laag. Men leert alleen het hoognodige en er is bovendien veel schoolverzuim. Een aantal kinderen wordt regelmatig thuisgehouden om in de landbouw te werken. Vooral tijdens de bosbessencampagne zijn de scholen voor twee derde leeg. Wat de ULO-scholen betreft: deze jeugd onttrekt zich maar al te vaak aan het maken van huiswerk met alle gevolgen van dien. Ook voelen ze zich veelal geïsoleerd, daar veel ouders hun kinderen niet begrijpen”.

Nog erger komen de leerlingen van HBS en gymnasium er af: "De jongelui tonen een ontstellend gebrek aan behulpzaamheid en medewerking, terwijl spijbelen speciaal bij minder interessante vakken regelmatig voorkomt".

Daar konden we het voorlopig wel mee doen, maar de wethouder van onderwijs O.C. van Hemessen ontzenuwde de gegevens: "In de eerste plaats is ons door de schrijvers geen enkele in- of toelichting gevraagd, maar ik kan verzekeren dat het onderwijs in onze gemeente zeker niet minder van kwaliteit is dan elders".

Wat overigens dat bosbessenplukken betreft, lopen de heren zeker dertig of veertig jaar achter", aldus de wethouder. Ook de heer G. Jansen, hoofd van de Christelijke ULO aan de Beukenlaan in Ede, gaf desgevraagd zijn mening: "Klinkklare onzin, wat ik met een simpel voorbeeld kan bewijzen. Uit mijn school slaagden dit jaar 67 van de 71 eindexamenkandidaten, een verhouding die ver boven het landelijk gemiddelde uitsteekt".

Naast het onderwijs krijgt ook het geestelijk leven in Ede de nodige kritiek gezien de volgende conclusie: "Al beheerst de kerkelijke traditie nog wel een deel van de jeugd, de inhoud van de prediking zegt hen weinig en is uit de tijd. De kerkenraden bestaan uit behoudende boeren die van geen enkele vernieuwing willen weten".

Dit was natuurlijk tegen het zere been van een aantal plaatselijke predikanten. Namens hen verklaarde dominee Fokkema: "Dit is volkomen uit de lucht gegrepen. Men gaat totaal voorbij aan het feit dat onze gemeente vele kerken kent van verschillende richtingen, die elk op hun eigen wijze het Evangelie brengen, zodat een ieder kan gaan waar hij zich thuis voelt. De samenstellers hadden de moeite moeten nemen eerst eens naar Ede te komen teneinde zich beter te kunnen oriënteren.

Het bewuste boekwerk kwam zelfs tijdens de gemeenteraadsvergadering van 26 november 1953 ter sprake. Bij de rondvraag stelde de heer Hoolboom voor met klem te protesteren tegen de uitgave: "Het is allemaal gezwam in de ruimte en zonde van het geld dat een dergelijke idioterie heeft gekost". Een daverend applaus onderstreepte de mening van alle raadsleden en burgemeester Oldenhof beloofde omtrent deze kwestie contact op te nemen met de verantwoordelijke minister.

Het verloop daarvan is ons onbekend en evenmin of het Bronnenboek landelijk gezien nog een rol van betekenis heeft gespeeld, maar in Ede zeer zeker niet.